

VALUL DOMINOULUI

✎ General-maior (r) Mihai MĂRGĂRIT

Metamorfoza unei provincii într-un *stat independent*, Kosovo, a devenit un fapt împlinit. Ce va urma? Din păcate vor duce greul cei ce nu s-au prezentat la alegerile parlamentare organizate de secesioniștii albanezi, adică 70% dintre locuitorii acestui areal. Ei nu erau în stradă, în seara zilei de 17 februarie, ca să se bucure alături de Hasim Thaci. După cum arătau imaginile TV nici... el nu se mai bucura. Se agita să-i lase în umbră pe ceilalți doi lideri, Fatmir Sejdiu și Jakup Krasniqi. Pe el, și Rugova îl incomoda, deranjat că nu promovează o linie mai dură. Acum, se adresează prietenos minoritarilor sârbi, promițându-le drepturi chiar mai mari decât ale albanezilor. Le propune și soluția „statului multietnic”, respinsă de el în dialogul anterior cu Serbia. E posibil să fi fost atenționat că de aici ar putea începe mult invocatele efecte ale dominoului.

Sigur, sârbii din Mitrovica au trecut la violențe de stradă și este de așteptat să le amplifice în toate formele de manifestare ale rezistenței față de Priștina. Ar putea fi motivați să recurgă, fără drept de replică, la aceeași metodă folosită de majoritarii albanezi, declarând și ei unilateral independența teritoriului pe care-l ocupă. O situație fără ieșire, în actualele condiții, o creează și dreptul de proprietate asupra pământurilor deținute de bisericile și alte lăcașe de cult ortodoxe, a căror întindere nu e de loc de neglijat, chiar dacă unele din ele au fost distruse. Naționalizarea, pe care a încercat-o Tudjman în Croația, nu a avut succes, deși se aplica numai proprietăților minoritarilor sârbi, persoane fizice, și ei „purificați etnic”. Doar intervenția rapidă a Occidentului a calmat din start situația.

Așadar, acum, în Kosovo, soluții nu prea există. Ca urmare, Biserica ortodoxă

ar putea fi și ea atrasă *direct* în conflict. Ce vor zice prelații *lumii creștine europene* care propăvăduiesc coeziunea acesteia, în raport cu tendințele de expansiune ale *Islamului*? Decizia UE, de a lăsa la latitudinea membrilor ei să se pronunțe fiecare asupra recunoașterii „independenței unilaterale”, ar putea să aducă Uniunea în calea dominoului. Niciunul din cele cinci obiective care stau la baza Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC) nu s-au reflectat în deciziile UE în legătură cu Kosovo. Le reamintesc doar: *apărarea intereselor fundamentale și a independenței Uniunii; întărirea securității ei; menținerea păcii și securității internaționale; promovarea cooperării internaționale; consolidarea democrației, a statului de drept și respectarea drepturilor omului.*

Interesele UE, din perspectiva statelor componente, sunt mult filtrate de cele ale ONU. Ar fi trebuit ca Uniunea Europeană să fie atentă la sensibilitățile unor țări membre, mai ales că acestea, printre care și România, au fost consecvente în poziția lor privind Kosovo. Pronunțarea individuală a divizat Uniunea și a scos în evidență o grupă pe care nu o numesc a nehotărâților, ci a celor care așteaptă, probabil, unele avantaje. **Consider că prima reacție a statelor UE, care nu au fost de acord cu recunoașterea proclamării unilaterale a independenței Kosovo, a constituit testul verticalității lor.** Ce urmează... înseamnă politică. O diplomatie activă, negocieri, eventual reevaluări, tot în acord cu interesul național. UE dorește să atragă noi membri. E drept că a venit vremea pentru Serbia să strângă pietrele aruncate timp de o istorie asupra etniilor din jurul său. Dar, la Belgrad, treburile reveniseră pe

un drum bun, Uniunea promițându-i sprijin pentru o posibilă aderare.

Acum, Serbia se poate întreba ce e sincer și ce nu într-o asemenea promisiune. Nu știu ce s-ar mai putea spune sârbului, când acest proces mai înseamnă și alte renunțări. Ele afectează tot prerogative ale suveranității statului, chiar dacă trebuie privite într-o altă perspectivă. Orice argument politic, oricât de explicit și logic ar fi, își pierde pragmatismul dacă nu se raportează la percepția generală a populației. Valul dominoului va atinge probabil și ONU, adăugând încă un argument, des invocat, privind nevoia de modernizare a structurilor și mecanismelor sale de funcționare. Să ne amintim cum au apărut Liga Națiunilor și ONU. Ambele, post factum. Războiul rece este și el deja un fapt petrecut. Liga este apreciată că a fost un fiasco în fața celui de Al Doilea Război Mondial. Același destin să-l aibă ONU în fața instabilităților de securitate în perioada *post război rece*?

In lume nu va fi liniște cu arbitraje trucate, standarde duble, criterii ambigui, prezență decorativă. **Mulți trimiși speciali în zone de insecuritate au prezentat rapoarte și propuneri, la fel de nerealiste, ca ale lui Matti Ahtisaari, privind Kosovo.** ONU s-a implicat aici cu trei rezoluții în 1998 (nr.1160, 1190, 1203). Toate condamnau acțiunile din Iugoslavia și cereau Armatei din Kosovo să se abțină de la acte de terorism. Rezultatul lor a fost că genocidul și epurarea etnică s-au produs în ambele părți, iar ostilitățile lui Miloșevici au fost stopate numai prin intervenția NATO. Apoi, a venit Rezoluția 1244, în iunie 1999. Aceasta garanta integritatea teritorială a Serbiei și respingea ideea proclamării unilaterale

KREMLIN

a independenței. După cum vedem... tot fără succes.

În noile condiții, statutul misiunii UE devine incert. În ce condiții va mai putea ONU să adopte o decizie care să dea o bază juridică acestora? **E greu de spus cum va face față ONU unui posibil val de domino, estimat că ar putea cuprinde multe din cele peste o sută de situații existente în lume, mai mult sau mai puțin similare cu Kosovo.** Să nu mergem prea departe. Albanzii care trăiesc în N-V Macedoniei sunt gata să creadă că ar putea deveni o parte a unui Kosovo independent. Albania se agită și ea. Orice teorie a Albaniei Mari nu poate fi luată în seamă pe termen scurt și mediu. Condiția ei economică pauperă, subdezvoltarea socială, mult sub nivelul actual al provinciei Kosovo, nu pot reprezenta o atracție. Tendința refugiaților albanezi, alungați de represaliile lui Miloșevici nu a vizat Albania. Ei s-au răspândit în alte părți ale Europei...

Se spune că, printre est-europeni, circulă un slogan: *azi Serbia, mâine Rusia.* Un oficial de la Moscova a afirmat recent că marea majoritate a țărilor care au *propriul Kosovo* ar fi extrem de supărate dacă Rusia ar adopta acest model. O aluzie la Georgia,

Republica Moldova, Azerbaidjan. Și un avertisment ce pare că vizează partenerii cu care-și măsoară forțele – NATO și UE. Recentele declarații și acțiuni ale liderului nistrean demonstrează că *efectul Kosovo* nu este doar o simplă temă de dezbatere a presei. Dacă mai luăm și nemulțumirile Moscovei, care mocnesc, în legătură cu Crimeea, **valul dominoului, chiar dacă nu dărmă, zgomot tot face.** Iată că și unul dintre adjuncții conducerii Autorității Palestiniene, Abed Rabbo, într-un interviu acordat, recent, Agenției *Reuters*, afirmă că dacă convorbirile cu Israelul nu ajung la un sfârșit bun, atunci palestinienii trebuie să-și declare propriul stat într-o „ordine unilaterală”, adăugând: *Kosovo nu e mai bun ca noi. Noi chiar am servit independența mai bine decât Kosovo.* Guvernul regional basc a apreciat că proclamarea unilaterală a independenței Kosovo, respinsă de guvernul spaniol, constituie o *lecție de urmat*. China condamnă inițiativa și critică Taiwanul pentru felicitările transmise la Priștina, menționând că *acesta nu are dreptul și statutul să realizeze așa numita recunoaștere a independenței Kosovo.*

Așadar, lumea se agită! Iar tratarea simplistă a demersurilor kosovarilor albanezi nu e deloc constructivă pentru securitatea internațională.

În lumea de peste Ocean

CE N-AU VĂZUT ROMÂNII!...

● Corespondență din SUA

✎ Colonel (r) Ion SOFRONIE

... Desigur, cu excepția celor care au emigrat în America de Nord, cât și a unora ca mine, trăitori, ocazional, pe tărâmul

tuturor posibilităților. Mi-am propus în rândurile de față să consemnez secvențe desprinse din ceea ce numim viața străzii.

De gardă la Mormântul Soldatului Necunoscut

Mi s-au părut semnificative pentru a contura, măcar în parte, un anumit comportament în spațiul public. Până la urmă, o mentalitate, un grad de civilizație, de cultură care onorează cetățeanul american. Sigur, mi-aș dori și pe la noi așa ceva! Încerc, pe cât îmi stă în putință, să nu mă entuziasmez gratuit, fără motiv, dar este suficient să ieși în lume, la plimbare, să privești în jur, să observi, și motivele curg...

Aici, toate autovehiculele staționează doar în parcuri. Mașini puzderie, precum furnicile, care merg, de regulă, bară la bară, pe artere de circulație cu până la șase benzi pe sens, și totuși, să nu-ți vină să crezi, în parcuri (unele imense, cât un cartier de-al nostru) se găsesc mereu locuri libere. Tot mirându-mă, aștept la semafor, pentru undă verde. Șoferii, deși au prioritate, înaintează prudent, încercând să vadă ce intenții ai, sunt pregătiți să oprească în caz de nevoie. Pentru americani, ceva obișnuit. Pentru mine, mai curios a fost ca, în drum spre Miami, să oprim, cum făceau toți ceilalți șoferi, pentru a da... prioritate țeștoaselor care traversau autostrada. Acest soi de broaște este protejat de lege, dar sunt convins că în niciun caz oamenii nu le-ar produce vreun rău.

O salvare se apropie în viteză. Instantaneu i se eliberează calea. Ce-i drept, există și loc, sunt mai multe benzi. Ajung la o intersecție ne semaforizată unde rămân... blocat. La fiecare colț se afla câte un indicator STOP! Șoferii opresc disciplinați și pleacă potrivit unei

reguli pe care o descopăr după ceva timp, respectiv ordinea sosirii în intersecție. Dar dacă la volan se află o femeie, ceilalți îi fac semn să treacă prima! Observ că strada are, ca multe altele, pe axul său, o bandă suplimentară, marcată cu galben, pe care șoferii se înscriu și așteaptă momentul când pot vira la stânga sau la dreapta, fără a-i stânjeni pe ceilalți participanți la trafic.

Ținta plimbării mele este un parc pe care l-am găsit pe harta orașului. Este un parc imens, cumva mai aparte, deoarece pe anumite locuri este permis să circule și autoturismele. Nu cum îi taie capul pe șoferi, ci după cum îi dirijează polițistii! Eu am întâlnit trei oameni ai legii. Primul m-a salutat. Al doilea mi-a zămbit și mi-a făcut un semn amical, fluturând mâna. Pe cel de-al treilea l-am întrebat cum pot ajunge într-un loc anume. Mi-a dat explicațiile necesare, ba, mai mult, s-a oferit să mă ducă el cu mașina. Așa se poartă polițistul american! Tot el, e bine de știut asta, nu te iartă când încalci legea, iar dacă încerci să-l "atingi" cu ceva (practica românească!), este în stare să-ți pună cătușele. Am mai observat și altele în marele parc. Radare cu ecrane pe care apare viteza mașinii, șoferii fiind avertizați când au apăsat prea tare pedala de accelerație. Telefoane la care se poate suna în caz de urgență (dar numai atunci!). Alei cu trei "benzi"; pentru promenadă, pentru bicicliști, și, în sfârșit, pentru jogging sau pentru cei care aleargă cu rolele. Să te tot plimbi, nu-i așa?

Drinking fountains, țâșnitori cu apă rece pentru însetații cu... două picioare și, separat, desigur, altele adecvate pentru patrupezele canine. Nu pot să nu pomenesc de terenul de joacă, deschis, cum am putut citi, de la răsăritul până la apusul soarelui, *for guests 12 years and under*. Așadar, copiii care vin aici nu sunt oricine, ci *guests* (oaspeți) cu vârsta de până la 12 ani. Frumos! Dar ceea ce m-a impresionat în mod deosebit a fost faptul că peste tot sunt amenajate rampe de acces pentru cărucioarele copiilor cu dizabilități. Pentru că și ei au dreptul să se joace. Și aici chiar li se respectă acest drept!

Plimbarea nu s-a încheiat tocmai fericit. Ajuns acasă, aveam să aflu că fiica mea fusese implicată într-un accident de circulație. Ea n-a pățit nimic, s-a ales doar cu emoțiile, dar mașina a ieșit cam șifonată! Încă marcată, mi-a povestit întâmplarea. Mi-a spus că a impresionat-o comportarea colegelor ei. Una care a trecut cu mașina pe acolo a oprit la locul accidentului, în mijlocul străzii, riscând să fie amendată de poliție, să vadă dacă fiica-mea n-a pățit ceva, să fie de ajutor. În școală, vestea s-a răspândit imediat, iar colegele, îngrijorate, au sunat-o fără întrerupere. Una chiar și-a trimis de urgență soțul cu mașina la fața locului s-o ajute, la nevoie, iar directoarea i-a dat zi liberă. Ca părinte, mi-au mers la inimă grija și atenția lor, convingându-mă o dată în plus că, așa cum observam la începutul rândurilor de față, oamenii de aici sunt capabili de gesturi care, într-adevăr, îi onorează!